LÖYDÄ SAIMAAN KÄTKETYT AARTEET!

DISCOVER THE HIDDEN TREASURES OF LAKE SAIMAA!

Muinaismeren muistoja rantakallioissa

Saimaan ikivanha kallioperusta sai alkunsa muinaismeren pohjalla noin 1900 miljoonaa vuotta sitten. Kallioperä muovautui aikojen kuluessa; muinaismeri väistyi, nykyisen Saimaan kohdalle kohosi korkea vuoristo, kivimassat kiteytyivät sen uumenissa gneisseiksi ja graniiteiksi, ja vähitellen vuosimiljoonien aikana vuoristo kului pois. Graniittiperheen nuorimmaisena kiteytyi rapakivi, joka tunnetaan suomalaisella nimellään maailmanlaajuisesti. Nykyisin vuoriston pohja rikkonaisuusvyöhykkeineen näkyy Saimaan selkiä rajaavina ja rikkovina kalliosaarina ja -jyrkänteinä.

Remnants of an ancient sea left on the shore cliffs

The primeval rock foundations of the Saimaa region were born at the bottom of an ancient sea approximately 1,900 million years ago. The bedrock was formed over time; the ancient sea withdrew and a high mountain range rose in the Saimaa area. Deep in the foundations of the mountains, magma crystallised to form gneisses and granites, and gradually the mountains eroded away. The youngest of the granite family is rapakivi, which is known globally by its Finnish name. Nowadays the roots of the mountains with their fragmented zones are visible in rocky islands and cliffs, which border and dot the Saimaa lakeland scenery.

Yleistetty kallioperäkartta Saimaa Geopark alueesta
A simplified bedrock map of the Saimaa Geopark area

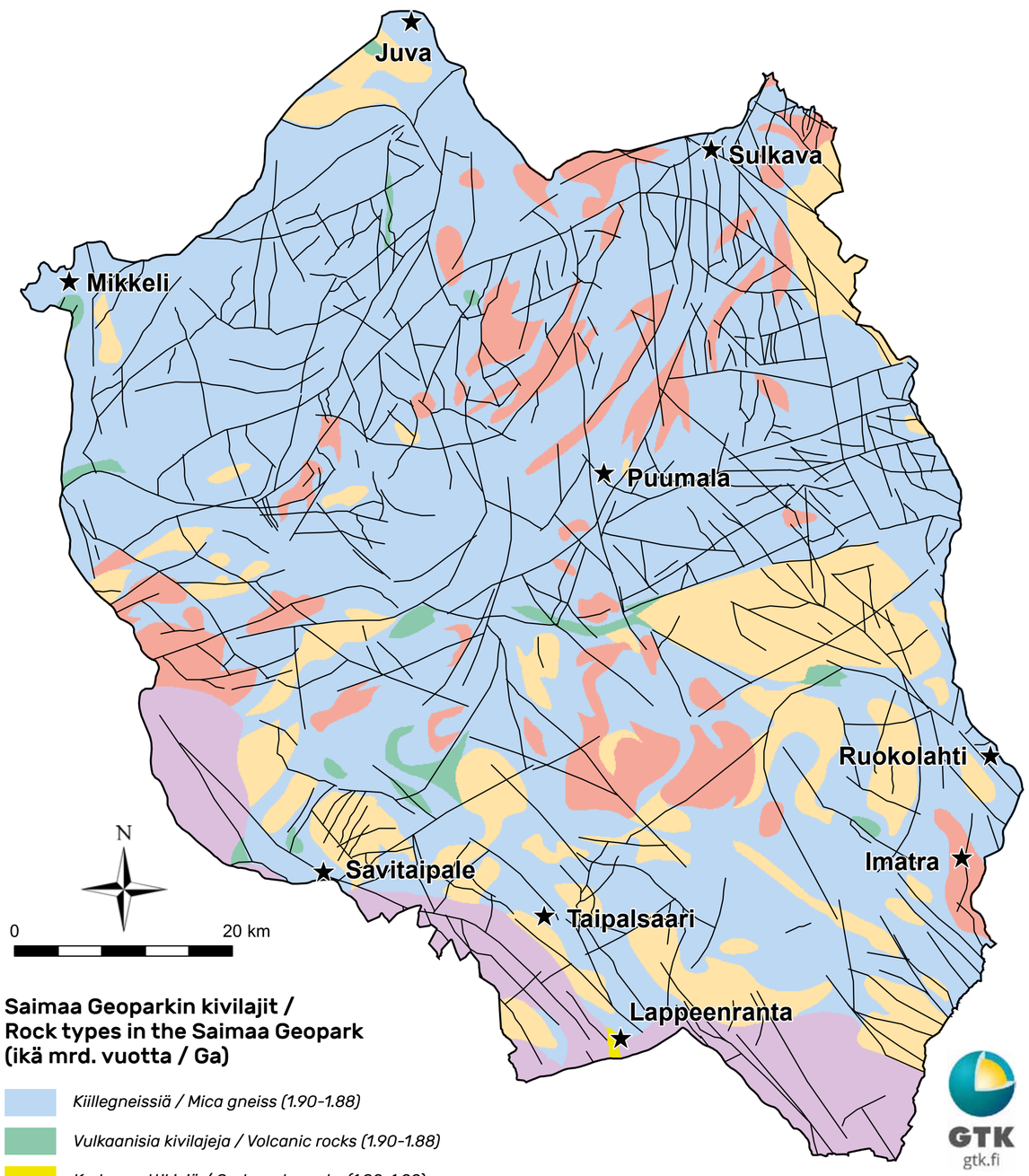

Saimaa Geoparkin kivilajit / Rock types in the Saimaa Geopark (ikä mrd. vuotta / Ga)

- *Kiillegneissiä / Mica gneiss (1.90-1.88)*
- *Vulkaanisia kivilajeja / Volcanic rocks (1.90-1.88)*
- *Karbonaattikiviä / Carbonate rocks (1.90-1.88)*
- *Granodioriittia, kvartsidioriittia ja gabroa / Granodiorite, quartzdiorite, gabbro (1.89-1.87)*
- *Graniittia / Granite (1.84-1.81)*
- *Rapakivigraniittia / Rapakivi granite (1.65-1.62)*
- *Kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeitä / Fragmented zones in the bedrock*

GTK gtk.fi

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos (Basemaps: © National Land Survey of Finland)

Rikkonaisuusvyöhykkeiden tulkinta / Interpretation of fragmented zones Jouni Lerssi, GTK

Tulkinta perustuu pääosin prosessoituun Maanmittauslaitoksen (MML) laserkeilausaineistoon. / Interpretation is based primarily on processed laser scanning material from the National Land Survey of Finland (Maanmittauslaitos).

Yleistetty maaperäkartta Saimaa Geopark alueesta
A simplified map of quaternary deposits in the Saimaa Geopark area

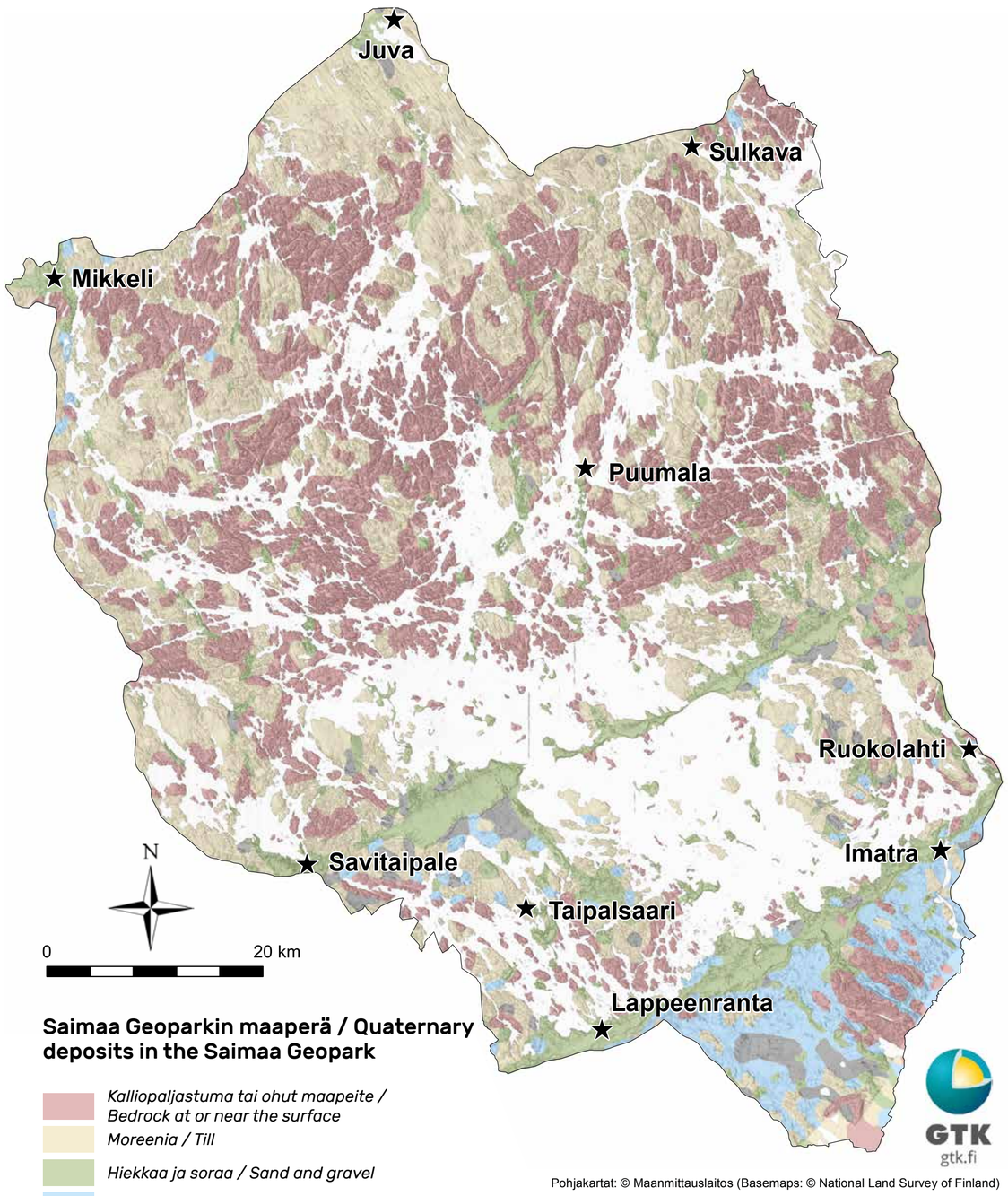

Saimaa Geoparkin maaperä / Quaternary deposits in the Saimaa Geopark

- *Kalliopaljastuma tai ohut maapeite / Bedrock at or near the surface*
- *Moreenia / Till*
- *Hiekkaa ja soraa / Sand and gravel*
- *Silttiä ja savea / Silt and clay*
- *Turvetta / Peat*
- *Vettä / Water*

GTK gtk.fi

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos (Basemaps: © National Land Survey of Finland)

Mannerjäätikön muokkaama maisema

Geopark alueen rikkonaista ja topografialtaan vaihtelevaa kallioperää peittää vaihtelevan paksuna kerroksena irtaimista maalajeista koostuva maaperä. Alueen maaperä on syntynyt viimeksi kuluneen 20 000 vuoden aikana mannerjäätikön kuluttavien ja kerrostavien prosessien sekä jäätikön sulamista seuranneiden rannansiirtymisen, jokieroosion ja soistumisen tuloksena.

Landscape shaped by the continental ice sheet

The Geopark area's fractured bedrock and its varied topography is covered by a layer of soil. The soil is of varying thickness and consists of different kinds of quaternary deposits. The area's soil was formed over the last 20,000 years as a result of ice sheet erosion and deposition processes, and shoreline displacement, river erosion and paludification following the melting of the ice sheet.

SAIMAA GEOPARK FINLAND

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Vuoksi muuttaa Saimaan kehityksen suunnan

Saimaa Geopark alueen vapautuminen mannerjäätikön alta kesti noin tuhat vuotta. Alue oli osana Itämeren muinaisia järvi- ja merivaiheita ennen kuroutumistaan itsenäisiksi järvialtaiksi. Noin 11 000 vuotta sitten vedenpinta oli eteläisellä Saimaalla paljon alempana kuin nykyisin, mutta epätasainen maankohoaminen ja siitä aiheutunut maankuoren kallistuminen kaakkoon sekä ensimmäisen lasku-uoman pohjoinen sijainti vaikuttivat siihen, että rannoille alkoi tulvia vettä. Saimaa oli laajimmillaan Suursaimaa-vaiheessa. Vuoksen puhkeaminen 5 700 vuotta sitten muutti Saimaan kehityksen suunnan. Vedenpinta laski muutamia metrejä ja Vuoksi alkoi säädellä Saimaan ja koko Itä-Suomen järvimaiseman kehitystä. Nykypäivän retkeilijälle Saimaan monivaiheinen historia erottuu maastosta eri korkeustasoilla olevina muinaisrantoina.

The River Vuoksi changes the direction of Saimaa's development

The Saimaa Geopark region was freed from underneath the continental ice sheet over a period of approximately one thousand years. The area was part of the Baltic Sea's ancient sea and lake phases, before isolation and its development into an independent lake system. Around 11,000 years ago the water level in southern Saimaa was much lower than it is today, but due to uneven land uplift and tilting, the water level began to rise and shores were flooded. This Saimaa stage is called the Greater Saimaa era. The birth of the River Vuoksi 5,700 years ago changed the direction of Saimaa's development. The water level dropped a few meters and Vuoksi started to regulate the development of Lake Saimaa and the entire Eastern Finland lake landscape. Hikers of today can distinguish Saimaa's multi-stage history in the terrain in the shapes of the raised beaches at different altitudes.

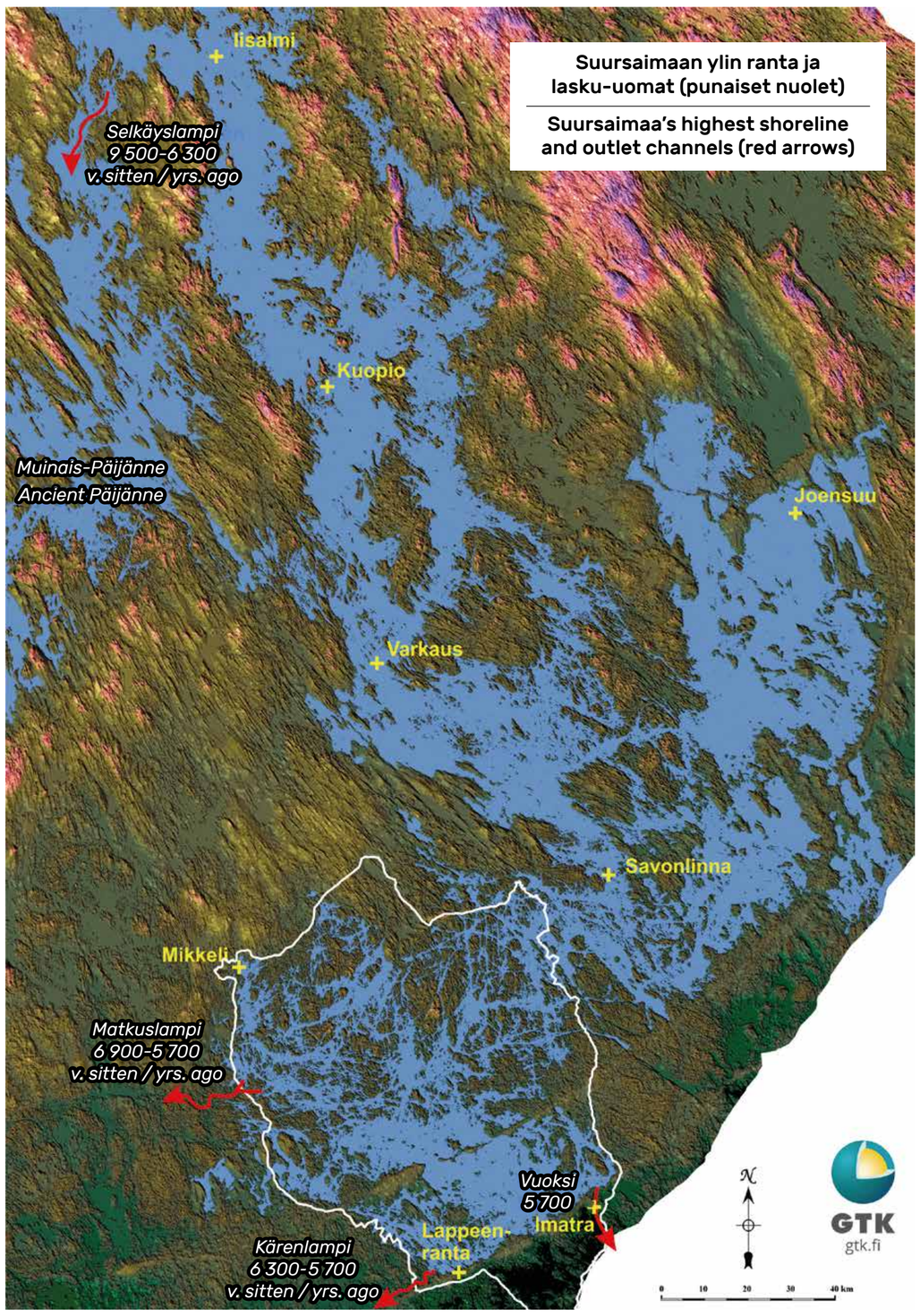

Laajimmillaan Suursaimaa -vaiheessa Saimaa ulottui Ensimmäiseltä Salpausselältä aina Pohjois-Savoon asti.

At its greatest stage during the Greater Saimaa era, Saimaa extended from the First Salpausselkä to Northern Savo.

Saimaa Geopark kertoo Saimaan vesistölabyrintin tarinan sen alkujuurilta miljoonien vuosien takaa aina tähän hetkeen asti. Saimaa Geoparkin kohteet tuovat tämän ainutlaatuisen tarinan näkyväksi nykypäivän retkeilijöille.

Saimaa Geopark tells the story of Lake Saimaa's extensive labyrinthine watercourse from its beginnings millions of years ago to the present day. Saimaa Geopark's sites make this unique story visible to today's hikers.

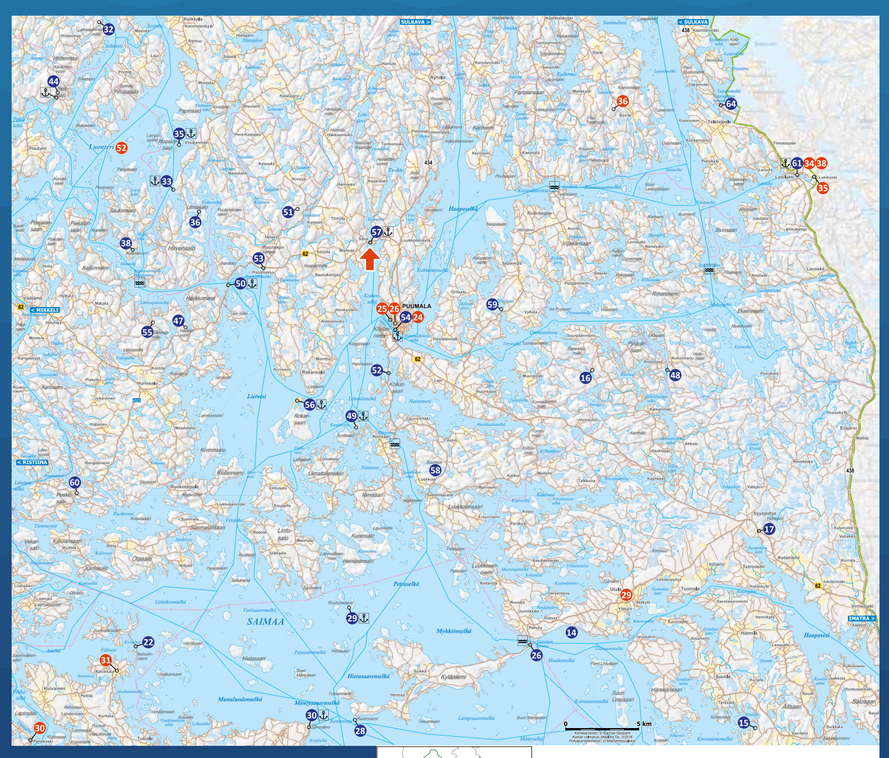

Saimaa Geopark kohteet Puumalassa / Saimaa Geopark sites in Puumala

GEOKOHTEET / GEOSITES:

47 Haukkovuoren jyrkänteet / Haukkovuori scarps
48 Kukonharjun kanava / Kukonharju Canal
49 Liehtalanniemen rantakalliot / Liehtalanniemi shoreline outcrops
50 Lietveden maisematie / Lietvesi scenic road
51 Loketononkalon ylivirtauskuru / Loketononkalo over flow channel
52 Norppapolku harjumaastossa / Norppapolku path through esker terrain
53 Pistohiekan rantamuodostumat / Pistohiekka shore formations
54 Puumalansalmen ruhjevyöhyke / Puumalansalmi fracture zone
55 Rakokivet, siirtolohkareita / Rakokivet erratics
56 Rokansaaren harjumaasto / Rokansaari esker terrain
57 Sahanlahden lohkaremaasto ja Tupavuoren luola / Sahanlahti boulder terrain and Tupavuori cave
58 Suurisuo, keidassuo / Suurisuo raised bog
59 Syrjäsalmen kalliomaalaus / Syrjäsalmi rock painting
60 Tollonvuoren jyrkkä kallioalue / Steep rocky area at Tollonvuori

LUONTO JA KULTTUURIKOHTEET / NATURAL AND CULTURAL SITES:

24 SS Wenno Puumalan satamassa / SS Wenno in Puumala harbour
25 Salpalinjan bunkkeri Puumalan keskustassa / Salpalinja defence line bunker in Puumala
26 Puumalan kirkko / Puumala church

SAIMAA GEOPARK FINLAND

SAHANLAHTI JA TUPAVUOREN LUOLA

Siirtolohkareiden vartioima uniikki ja kulttuurihistoriallisesti ainutlaatuinen sahamiljöö Saimaan rannalla

Sahanlahden pihapiirissä on paljon siirtolohkareita niin yksittäin kuin kasoissakin - kasojen yhteyteen on syntynyt myös lohkareluolia. Luolat ovat kautta historian olleet kylän lasten leikkipaikkoja. Nykyään Sahanlahdessa on monipuoliset majoitus-, matkailu- ja satamapalvelut.

Kuva / photo: Kaisa-Maria Remes

Sahanlahden suuret lohkareet ovat löytäneet paikkansa mannerjäätikön kuluttavan ja kerrostavan työn tuloksena. Lohkareet ovat voineet kulkeutua jäätikön mukana pitkiäkin matkoja ja rapautumisen vaikutuksesta hajota pienempiin osiin.

The large boulders found their way to Sahanlahti as a result of erosion and deposition by the continental ice sheet. The boulders may have travelled long journeys and broken into smaller parts as a result of weathering.

Kuva / photo: Kaisa-Maria Remes

Koskea halkovan vanhan vesisahan olemassaolosta muistuttaa raunioiden ohella koskessa oleva uittoränni. Koskessa toimi aikanaan myös sähkövoimala, joka tuotti sähköä talouksiin 3 km säteellä.

A log flume and ruins serve as a reminder of the old saw mill that used to jut across the rapids. The rapids were also home to a hydroelectric power plant which produced electricity for households in a 3km radius.

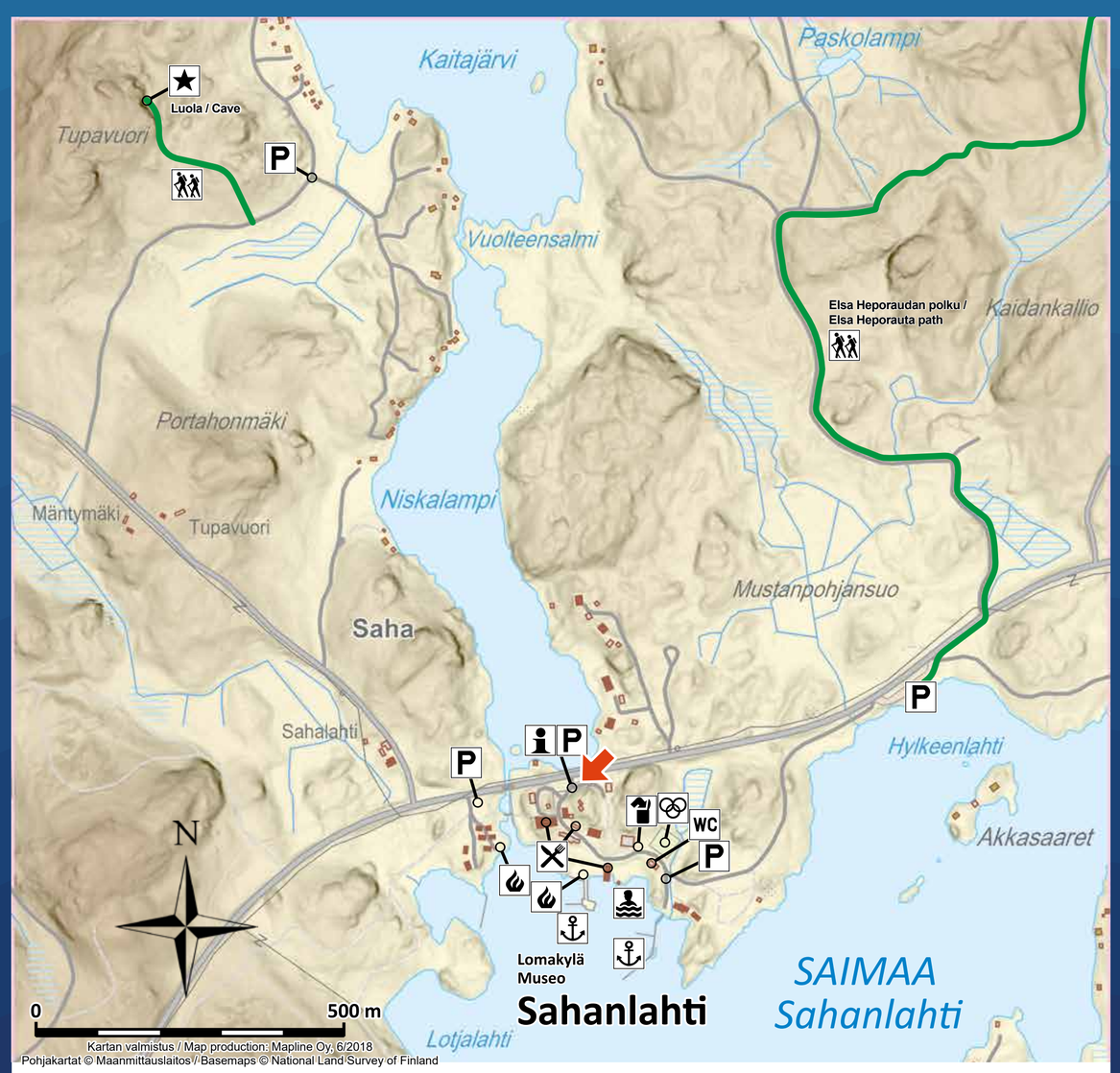

Kartan valmistus / Map production: Mapline Oy, 6/2018
Pohjakartat © Maanmittauslaitos / Basemaps © National Land Survey of Finland

Merkkien selitys / Legend

- *Opastaulu / Information sign*
- *Pysäköinti / Parking*
- *Satama / Harbour*
- *Ravintola / Restaurant*
- *Nuotiopaikka / Campfire*
- *Uimaranta / Beach*
- *Pelikenttä / Play field*
- *WC / Toilet*
- *Jätepiste / waste collection pin*
- *Tupavuoren luola / Tupavuori cave*
- *Polku / Path*
- *Olet tässä / You are here*

RETKEILIJÄN ETIKETTI

Luonnossa liikkujan yleiset ohjeet

1. Suojele luontoympäristöä omalta osaltasi.
2. Anna eläinten ja kasvien olla rauhassa omassa ympäristössään.
3. Anna muidenkin nauttia luonnon rauhasta, vältä äänekästä toimintaa.
4. Siivoa aina jälkesi ja tuo kaikki roskat ja muut tavarasi pois maastosta.

Tulenteko

Nuotiotulen sytyttäminen on sallittu vain retkikohteiden rakennetuilla tulipaikoilla. Polttopuukatoksen puut on tarkoitettu retkeilijöiden käyttöön. Kun sytytät tulen, huolehdi myös sen sammuttamisesta.

SAHANLAHTI AND TUPAVUORI CAVE

A culturally and historically unique saw mill area on Saimaa's shores, surrounded by erratics

There are lots of individual and groups of erratic boulders in the Sahanlahti yard - and boulder caves have also formed inside the piles. Throughout history the caves have acted as playgrounds for the children of the village. Nowadays Sahanlahti is home to a wide range of accommodation, tourist and harbour services.

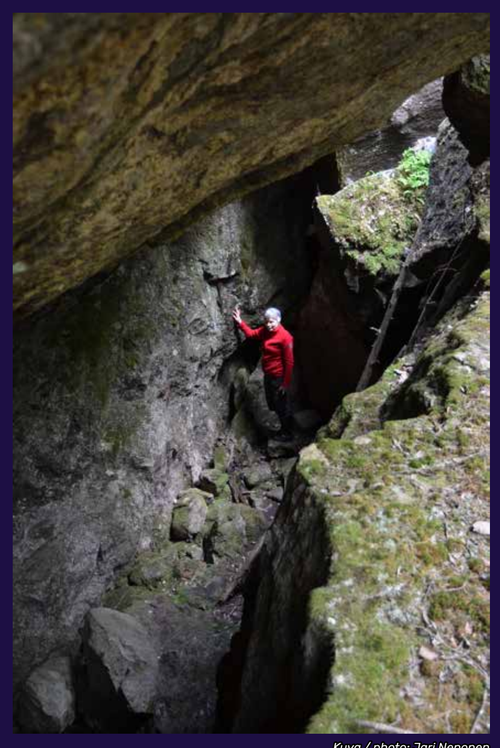
Kuva / photo: Jari Nenonen

Salaperäinen Tupavuoren luola

Tupavuoren kalliossa on suuri lohkare- ja rakoluola, jonka salimaiseen tilaan pääsee halkeaman kautta. Luola on muodostunut vaaka- ja pystyrakojen syventyessä jäätikön irrottaessa lohkareita kalliosta.

Luolaston kerrotaan toimineen myös piilopaikkana sota-aikoina. Erään tarinan mukaan läheisellä järvellä kulkeneen sotajoukon sotilaat kuulivat luolasta lapsen itkua, mutta koska joukon johtaja ei kuullut mitään, hän komensi joukon jatkamaan matkaa. Luolassa piilotteleva väki selvisi säikähdyksellä.

Mysterious Tupavuori cave

Bedrock in the Tupavuori area features a large boulder and crevice cave, whose hall-like space can be accessed through a crack. The cave was formed when horizontal and vertical crevices deepened as the glacier plucked boulders from the rock.

The cave is also said to have been a hideout during the war. One story has it that some of the troops that passed by the lake heard a child crying in the cave, but since the commander didn't hear it, he ordered his troops to push on. The people hiding in the cave got off with a fright.

Kuva / photo: Suomen Ilmakuva Oy

Huomioithan, että Tupavuoren luola on vaikeakulkuisessa maastossa. Luolassa vierailuun tarvitset maastokelpoiset varusteet ja taskulampun. Maastossa liikut omalla vastuulla.

Please note that the Tupavuori cave is in terrain that is difficult to navigate. You will need off-road equipment and a torch to visit the cave. Visitors go off-road at their own risk.

Kuva / photo: K-M Remes

Alueen kivilajit, kiillegneissi ja graniitti ovat edustettuina Sahanlahden satamassa. Satamalaiturin harmaa ja raitainen kiillegneissi on muinaisen merenpohjan savea, joka muuttui kiveksi vuorenpoimutuksessa noin 1900 miljoonaa vuotta sitten. Jähmeän kiillegneissin sekaan tunkeutui myös kivisulaa, joka kiteytyi vaaleanpunaisiksi graniittisiksi raidoiksi ja alueiksi.

The area's rocks, mica gneiss and granite, are represented in the Sahanlahti harbour. The grey, striped mica gneiss on the quay is ancient seabed clay, which turned into rock as a result of mountain-folding around 1,900 million years ago. Magma also penetrated its way into the mica gneiss and crystallised into pink granite stripes and patches.

Sahanlahdesta pääsee Elsa Heporaudan polulle (24km). Reitti kiertää Torikonjärven ja sen varrella on laavu, kuivakäymälä ja nuotiopaikka. Sahan maisemissa lapsuutensa viettänyt Elsa Heporauta oli kirjailija ja kulttuurivaikuttaja, joka perusti Kalevala Korun ja Kalevalaisten Naisten Liiton.

From Sahanlahti you can reach the Elsa Heporauta path (24km). The route circles Lake Torikonjärvi and there is a lean-to, dry toilet and campfire spot along the path. Elsa Heporauta spent her childhood in the saw mill area. She was an author and cultural influence who founded Kalevala Jewelry (Kalevala Koru) and the Organization of Kalevala Ladies (Kalevalaisten Naisten Liitto).

VISITOR ETIQUETTE

General instructions for exploring nature

1. Do your part to protect nature.
2. Do not disturb wild animals or plants.
3. Let other people enjoy the peace and quiet of nature too.
4. Always clear away your own rubbish and do not leave other items behind.

Lighting a Campfire

Campfires are only permitted at the designated campfire sites. The firewood in the firewood shelters is intended for used by visitors. If you light a campfire, also make sure you put it out.

Lisää tietoa / more information:
www.saimaageopark.fi

SAIMAA GEOPARK FINLAND